

Reactie advies 5: Programma van Eisen Contactdagboek App
 Reactie op advies 5 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19
 versie 0.9 31 Juli 2020

Hieronder volgt een reactie vanuit het Programma Realisatie Digitale Ondersteuning op het advies van de Begeleidingscommissie dat zich richt op het Programma van Eisen voor de Contactdagboek App (of voorheen genoemde 'thuisrapportage-app').

1. De beoogde functionaliteiten van de thuisrapportage-app overlappen teveel met de notificatie-app (Corona Melder).

Reactie: De Begeleidingscommissie stelt dat er te veel overlap met de notificatie app is.

De vraag naar de thuisrapportage-app om het bron- en contactonderzoek (BCO) te ondersteunen was er vanuit de GGD in een vroeg stadium van de Corona pandemie. Het verzoek was ook deze app voor de CoronaMelder te ontwikkelen. Er zijn echter andere keuzes gemaakt. Gesteld kan dus worden dat de overlap van de CoronaMelder met de thuisrapportage-app inderdaad aanwezig is.

De kwalitatieve classificatie "te veel" is zonder norm lastig te beoordelen en is niet direct om te zetten naar concrete aanpassingen. Er is inderdaad een "beperkte" overlap welke functioneel kan zijn door de verschillende doelen van de apps. Dit lichten we graag toe. De notificatie-app (CoronaMelder) richt zich op via bluetooth techniek vastgestelde "anonieme" contacten tussen telefoons. Vooraf gedefinieerde criteria pogen relevante contacten te meten die een blootstellingsrisico vormen voor de eigenaars van de telefoons; het anoniem waarschuwen voor een blootstellingsrisico en infectierisico met COVID-19. Dit heeft een aanvullende waarde voor BCO vooral voor het bereiken van contacten die de geïnfecteerde persoon met COVID-19 infectie niet kent.

De thuisrapportage-app biedt haar waarde vooral bij het bron- en contactonderzoek, waar het gaat om het bepalen en registreren van "huisgenoten" en "overige nauwe contacten" (LCI-protocol) van een indexpatiënt en deze gegevens snel aan de GGD door te geven (en daarmee aan het HPzone dossier te linken). Daarnaast kunnen gericht klachten gemonitord worden bij contacten binnen een BCO en aansluitend testen worden aangevraagd.

Het vooraf en uniform verzamelen van contactgegevens biedt voor de uitvoering van het bron- en contactonderzoek een versnelling. Het biedt tevens de mogelijkheid voor een burger om verantwoordelijkheid te nemen bij het persoonlijk op de hoogte stellen van zijn of haar naaste contacten over hun risico's.

In het kader van bron- en contactonderzoek wordt ook gekeken naar de ontwikkeling van klachten bij de indexpatiënt en daarbij geregistreeerde contacten. Het verzamelen van deze gegevens, op vrijblijvende basis, ondersteunt het bron- en contactonderzoek, ook als dat zich verplaatst naar nieuwe positief geteste contacten.

De overlap zit bij de nauwe contacten van een persoon met COVID-19. Deze kunnen door zowel de CoronaMelder app als door de thuisrapportage-app geïnformeerd worden over hun blootstellingsrisico. Daar waar enige overlap gezien zou kunnen worden, biedt dat in feite een voordeel voor de effectiviteit van beide apps. De notificatie-app kan de burger helpen om de thuisrapportage-app te gaan gebruiken en daarmee een mogelijk bron- en contactonderzoek te kunnen versnellen. Omgekeerd kan de ontvanger van een melding uit de thuisrapportage-app geadviseerd worden om ook de notificatie-app te gebruiken.

2. De app is nu gericht op twee doelen en dus doelgroepen (het BCO van de GGD en de burger). Advies van de begeleidingscommissie is om de app alleen te richten op ondersteuning van het GGD BCO. De begeleidingscommissie stelt voor om deze app de "Contactdagboek app" te noemen.

Reactie: Voor de tenaamstelling van de app is door de stuurgroep een proces in gang gezet.

a. Advies van de begeleidingscommissie is om alvorens een Contactdagboek app te bouwen, eerst te onderzoeken of een app daadwerkelijk noodzakelijk is. Kan het doel (bijhouden van contacten ten behoeve van het BCO) wellicht gerealiseerd worden op een wijze die minder privacy-impact heeft?

b. Bij ontwerpkeuze voor een Contactdagboek app dient voorrang te worden gegeven aan bescherming van persoonsgegevens en privacy.

Reactie: De noodzaak van de app is door de diverse betrokken professionals van de GGD'en, GGD GHOR Nederland en RIVM aangegeven. Het voorgestelde ontwikkeltraject voorziet reeds in momenten van beproeving in praktijksituaties en heeft voor de eerste versie een beperkte scope, zodat snel de gekozen richting wordt gevalideerd; de inschatting is dat dit enkel op basis van een "papieren onderzoek" niet voldoende mogelijk is.

De GGD'en hebben onomwonden aangegeven dat de gegevens die voor bron- en contactonderzoek nodig zijn, onvermijdelijk de privacy van de betrokkenen raakt; het gaat daar immers om het eenduidig registreren en benaderen van de juiste personen. Dit gebeurt momenteel ook bij de reguliere uitvoering van het BCO. De app vraagt niet om gegevens die niet ook al tijdens het bron- en contactonderzoek naar voren zouden komen. De verzamelde gegevens worden slechts dan met de GGD gewisseld als daarvoor de wettelijke grondslag bestaat. De app versnelt het huidige proces van gegevensuitwisseling dat bij het BCO tussen index en GGD plaatsvindt.

Met andere woorden: minder "privacy-impact" betekent minder bruikbare of onbruikbare gegevens voor de GGD.

We zijn het daarnaast eens over het feit dat voorrang gegeven dient te worden aan bescherming van persoonsgegevens en privacy. Hierover bestaat geen twijfel. Privacy by design is het uitgangspunt.

3. Symptoommonitoring-apps ter ondersteuning van burgers met luchtwegklachten en -symptomen bestaan al, inclusief een app die verbonden is met call centra bemand door medici (de Corona Check app). Advies van de begeleidingscommissie is dat VWS niet zelf een symptoommonitoring-app gaat bouwen, maar beziet naar welke bestaande apps zij burgers met symptomen en klachten kan verwijzen.

Reactie: Het klopt dat met deze apps een inhoudelijke overlap bestaat of kan bestaan. Het verschil in benadering zit in de relatie met de gebruiker; de symptoommonitoring-app is anoniem en er is een mogelijkheid om medisch advies in te winnen over de duiding van symptomen en noodzaak tot testen. De thuisrapportage-app is niet anoniem, en is primair bedoeld voor het monitoren van symptomen bij contacten en in het kader van bestrijding conform richtlijnen actief testen aan te bieden. Doordat de gegevens gekoppeld zijn aan de persoon is het voor de GGD direct bruikbaar in het bron- en contactonderzoek. Daarnaast is de thuisrapportage-app bedoeld voor de ondersteuning van dat bron- en contactonderzoek en zal de app niet meer vragen dan nodig is en niet meer "adviseren" dan verantwoord en mogelijk is.

Zolang de GGD de aansluiting op het bron- en contactonderzoek kan beïnvloeden, is er technisch gezien geen bezwaar tegen een samenwerking van bijvoorbeeld de Corona Check-app en de thuisrapportage-app. Er is ook al gedacht over mogelijkheden om de contactgegevens met de ene oplossing en klachten met de andere oplossing te verzamelen. Ook bij zelfstandige oplossingen ligt het voor de hand elders opgedane kennis en ervaring te gebruiken.

4. De burger kan dan straks drie soorten applicaties installeren en gebruiken: 1) de door VWS ontwikkelde Corona Melder, 2) een door VWS te ontwikkelen app ter ondersteuning van het GGD BCO 3) al bestaande symptoommonitoring-apps. De drie soorten apps worden op verschillende momenten, voor verschillende functies (doelgroepen) ingezet. De applicaties verwijzen naar elkaar waar nodig.

Reactie: Dit is mogelijk, mits de symptoommonitoring aansluit op de informatiebehoefte van de GGD of nationale richtlijnen volgt, zowel inhoudelijk als gekeken naar gegevenskwaliteit. Het is echter de vraag of het wenselijk is van een burger te verlangen drie verschillende apps te installeren en te onderhouden, waarbij twee vanuit het perspectief van bron- en contactonderzoek al nauw samenhangen. Dit zet de burger niet "centraal".

5. Zorg ervoor dat achter de drie soorten apps één samenhangend opsporings- en inperkingsbeleid zit met landelijke en consistente teststrategie en heldere communicatie.

Reactie: Hier zijn wij het mee eens, ongeacht het aantal apps.

6. Zorg voor een duidelijk data managementplan en implementatieplan voor de Contactdagboek app.

Reactie: Vanzelfsprekend zullen deze opgesteld worden.

7. Werk het evaluatieprotocol voor de Contactdagboek app verder uit.

Reactie: Dit zal gebeuren. Het evaluatieprotocol voor de thuisrapportage-app heeft echter niet dezelfde lading en strekking als die van de CoronaMelder. Het meten van de effectiviteit is belangrijk, maar het is de verwachting dat elke individuele installatie en gebruik van de app al een positieve bijdrage hebben; dit is wezenlijk anders dan bij de CoronaMelder.